

Raport

Warsztaty psychoedukacyjne dla nauczycieli i nauczycielek oraz rodziców

Zrealizowane przez Instytut Badań Edukacyjnych
w partnerstwie z Funduszem Narodów Zjednoczonych
na rzecz Dzieci (UNICEF) i Ministerstwem Edukacji
Narodowej w ramach projektu „Szkoła dostępna
dla wszystkich”

Redakcja językowa i korekta: **Anna Adamczyk**

Skład komputerowy: **C&C Sp. z o.o.**, www.ccp.com.pl

Copyright © **Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2024**

Wydawca: **Instytut Badań Edukacyjnych, ul. Górczewska 8, 01-180 Warszawa,
tel. (22) 24 17 100, www.ibe.edu.pl**

Niniejsza publikacja została zrealizowana przy współpracy Biura UNICEF ds. Reagowania na Potrzeby Uchodźców w Polsce. Materiały, treści i poglądy zawarte w niniejszej publikacji są prezentowane jako własne przez ekspertów zaangażowanych do realizacji projektu i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy UNICEF lub darczyńcy.

Egzemplarz bezpłatny

Warszawa 2024 r.

Informacja o projekcie

Celem projektu „Szkoła dostępna dla wszystkich” jest wzmocnienie kompetencji nauczycieli specjalistów w zakresie udzielania adekwatnego wsparcia dzieciom i uczniom z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, w tym dzieciom i uczniom będącym uchodźcami z Ukrainy, a także integrowania zróżnicowanego środowiska w klasie/szkole. W projekcie opracowano wiele narzędzi pomocnych w prowadzeniu zajęć wychowawczo-specjalistycznych, w tym integracyjnych, zapewniających poczucie wspólnoty wśród dzieci i uczniów, oraz zadbano o budowanie przyjaznego klimatu w klasie/szkole w ramach ochrony zdrowia psychicznego dzieci i uczniów.

Wstęp

Celem projektu UNICEF (ASA) „Szkoła dostępna dla wszystkich”, organizowanego przez Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy we współpracy z UNICEF oraz Ministerstwem Edukacji Narodowej, jest wzmocnienie zasobów przedszkola/szkoły przez podniesienie kompetencji nauczycieli specjalistów, takich jak psychologowie, pedagodzy specjalni, pedagodzy, logopedzi, terapeuci pedagogiczni. Dzięki temu mogą oni skutecznie udzielać wsparcia adekwatnego do zróżnicowanych potrzeb uczniów i uczennic. Szczególnie istotnym elementem ich pracy jest tworzenie dostępnego środowiska przedszkolnego i szkolnego, które odpowiada na pojawiające się problemy edukacyjne, rozwojowe i społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem trudności o podłożu psychologicznym, wynikających z zaburzeń zdrowia psychicznego.

W obecnym czasie działania te są szczególnie potrzebne z uwagi na kryzys zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, który nasilił się po pandemii, w wyniku zwiększonego napływu dzieci z doświadczeniem migracji (w tym dzieci z Ukrainy), zmian życia społecznego i rodzinnego. Współczesna szkoła mierzy się z wyzwaniami wynikającymi z globalnych i lokalnych kryzysów, takich jak traumy migracyjne, lęk przed przyszłością czy rosnące problemy emocjonalne. Wymaga to budowania takich systemów pomocy, które byłyby systemowe i kompleksowe oraz uwzględniały różnorodne potrzeby uczniów i uczennic.

W obliczu aktualnych wyzwań kluczowe staje się podejmowanie działań na rzecz zdrowia psychicznego, które obejmują cztery główne obszary: działania mające na celu zapobieganie problemom, udzielanie wsparcia w kryzysie, wspieranie procesu zdrowienia oraz promowanie zdrowia psychicznego. Profilaktyka polega na wdrażaniu różnorodnych

inicjatyw, których celem jest edukacja, rozwijanie umiejętności emocjonalnych oraz wczesne rozpoznawanie trudności. Wsparcie w trudnych momentach, takich jak trauma czy kryzys emocjonalny, stanowi istotny element pomocy kryzysowej, natomiast wspieranie dzieci i młodzieży w odbudowie ich dobrostanu jest kluczowe dla procesu zdrowienia. Promocja zdrowia psychicznego angażuje całą społeczność szkolną w tworzenie sprzyjającego środowiska, które umożliwia rozwój oraz gwarantuje zdrowie psychiczne uczniów i uczennic. Skuteczne reagowanie na współczesne wyzwania oraz wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży opierają się na realizacji tych założeń.

Projekt „Szkoła dostępna dla wszystkich” wyróżnia się innowacyjnym podejściem, które łączy praktyczne narzędzia z kompleksowym wsparciem. Jego unikalność polega na połączeniu teorii i praktyki przez działanie, pogłębianie wiedzy i kształcenie umiejętności przez praktyczne rozwiązywanie problemów, refleksję i wdrażanie nowych strategii w codziennej pracy nauczycieli specjalistów. W dobie kryzysu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży wyposaża nauczycieli i nauczycielki w praktyczne umiejętności uwzględniające znajomość procedur postępowania w przypadku zaburzeń społecznych, silnego lęku, traumy, samookaleczeń czy przeciwdziałania przemocy. Nauczyciele i nauczycielki uczą się wdrażać rozwiązania sprzyjające zdrowiu psychicznemu.

Wszystkie działania w ramach projektu mają na celu to, aby przedszkole/szkoła stało/stała się miejscem dającym poczucie bezpieczeństwa i wspierającym dobrostan każdego ucznia/uczennicy, bez względu na jego/jej trudności i problemy.

Proponowane warsztaty psychoedukacyjne dla nauczycieli i nauczycielek oraz rodziców, realizowane w ramach projektu „Szkoła dostępna dla wszystkich”, stanowią odpowiedź na dynamicznie zmieniającą się sytuację w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Są one także wynikiem rozpoznanych potrzeb rodziców i nauczycieli oraz nauczycielek, zidentyfikowanych podczas konsultacji i szkoleń realizowanych w ramach projektu.

Czym jest psychoedukacja i dlaczego jest potrzebna wśród nauczycieli i nauczycielek oraz rodziców?

Dziecko rozwija się i kształtuje w dwóch głównych środowiskach: rodzinie i szkole, które odgrywają kluczową rolę w procesie jego wychowania. Przez swoje zadania dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze przedszkole/szkola aktywnie wspiera rodziców, przyczyniając się do wszechstronnego rozwoju dziecka. Spotkania psychoedukacyjne dla nauczycieli i nauczycielek oraz rodziców są częścią szeroko pojmowanego podejścia do edukacji, którego głównym zadaniem jest zdobycie wiedzy, umiejętności oraz zwiększenie zaangażowania tych grup we współdzielenie procesu wychowawczo-opiekuńczego.

Zasoby własne, w szczególności poczucie własnej skuteczności w zakresie wiedzy i umiejętności, są niezbędne, aby efektywnie radzić sobie ze stresem oraz zapobiegać wypaleniu zawodowemu w pracy nauczyciela. Rodzice zaś muszą wykazać się empatią, zrozumieniem, cierpliwością i, co najważniejsze, odpowiednią wiedzą i kompetencjami, aby wspierać swoje dziecko i radzić sobie z potencjalnymi problemami, które mogą wystąpić w jego życiu.

Jednym z najskuteczniejszych sposobów dostarczania niezbędnych informacji i rozwijania kompetencji są spotkania psychoedukacyjne. Pozwalają one rodzicom zdobyć wiedzę, umiejętności oraz kompetencje potrzebne do wspierania swojego dziecka zarówno w codziennym funkcjonowaniu, jak i sytuacjach kryzysowych.

Psychoedukacja to rodzaj interwencji psychospołecznej, która koncentruje się na zwiększeniu świadomości, doskonaleniu umiejętności i wzmacnianiu

zasobów indywidualnych i grupowych. Do najważniejszych zadań psychoedukacji należy: informowanie o naturze problemów psychicznych i społecznych, zdobywanie umiejętności ich rozwiązywania, rozwijanie kompetencji komunikacyjnych oraz nauka radzenia sobie ze stresem. Jej uniwersalny charakter pokazuje, że jest ona równie przydatna w profilaktyce, jak i w przeciwdziałaniu trudnościom, takim jak wypalenie zawodowe.

Wyzwania współczesnego środowiska edukacyjnego

Współczesne środowisko edukacyjne sprawia nauczycielom i nauczycielkom wiele trudności. Nie tylko bowiem przekazują oni wiedzę, lecz także udzielają uczniom i uczennicom emocjonalnego i psychologicznego wsparcia. Ich rola jest szczególnie istotna w obliczu rosnących problemów zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Zrozumienie psychologicznych aspektów uczenia się pozwala nauczycielom i nauczycielkom dostosowywać swoje metody do zróżnicowanych potrzeb uczniów i uczennic, tworząc indywidualne środowisko edukacyjne, które wspiera ich rozwój.

Udzielanie wsparcia uczniom i uczennicom wymaga radzenia sobie z różnymi sytuacjami trudnymi, np. z problemami rodzinnymi, emocjonalnymi lub sytuacjami konfliktowymi w przedszkolu/szkole. Wymaga to od nauczycieli oraz nauczycielek dobrych umiejętności rozpoznawania sygnałów ostrzegawczych i właściwych reakcji. Aby efektywnie reagować, nauczyciele powinni rozwijać swoje kompetencje w zakresie: technik komunikacyjnych, ogólnych metod terapeutycznych (np. dialogu motywującego), adaptacyjnych metod pracy z uczniami i uczennicami.

Zdrowie psychiczne uczniów i uczennic jest niezwykle ważne, gdyż wpływa na ich ogólny rozwój i sukcesy edukacyjne. Nauczyciele oraz nauczycielki,

którzy/które spędzają dużo czasu z uczniami i uczennicami, mają unikalne możliwości rozpoznawania wczesnych sygnałów ostrzegawczych i wspierania uczniów i uczennic w radzeniu sobie z problemami psychicznymi.

Współpracy szkoły i rodziny

Skuteczna współpraca między nauczycielami i nauczycielkami a rodzicami jest niezbędna do stworzenia spójnego i wszechstronnego systemu wsparcia dla uczniów i uczennic. W związku z tym program warsztatów jest poświęcony współpracy z rodzicami, ze szczególnym uwzględnieniem trudnych rodziców, umiejętności budowania modelu komunikacji opartego na partnerstwie, który uwzględniałby potrzeby i oczekiwania obu stron, aby wspólnie pracować nad wyznaczaniem i osiąganiem celów wychowawczo-edukacyjnych dziecka.

Rola rodziców w procesie wspierania dziecka

Niezwykle ważną rolę we wspieraniu rozwoju dziecka oraz w radzeniu sobie z potencjalnymi zagrożeniami odgrywają rodzice. Mogą oni wpływać na rozwój umiejętności, zainteresowań i pasji swoich dzieci.

Dzieci i młodzież, podobnie jak dorośli, doświadczają różnych wyzwań, takich jak trudności emocjonalne, konflikty z rówieśnikami lub problemy zdrowotne. W takich okolicznościach rola rodziców staje się jeszcze ważniejsza. Dlatego też warsztaty psychoedukacyjne mają na celu wyposażenie rodziców w narzędzia niezbędne do: rozpoznawania i reagowania na potrzeby emocjonalne dzieci, budowania silnych i wspierających relacji rówieśniczych, promowania zdrowych metod radzenia sobie z trudnościami.

Dlaczego psychoedukacja jest potrzebna nauczycielom i nauczycielkom oraz rodzicom?

1. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży

Dzieci i młodzież coraz częściej doświadczają problemów behawioralnych i emocjonalnych, takich jak lęki, depresja czy trudności w nauce. Te wyzwania wymagają odpowiedniego wsparcia zarówno ze strony rodziców, jak i nauczycieli/nauczycielek, którzy/które powinni/powinny szybko rozpoznać niepokojące sygnały i reagować.

2. Zmniejszanie stygmatyzacji

Niewiedza o zaburzeniach psychicznych często stygmatyzuje dzieci i młodzież. Dzięki programom psychoedukacyjnym rodzice i nauczyciele oraz nauczycielki uczą się, że trudności te nie są wynikiem „złego wychowania” lub „lenistwa” dziecka, lecz wynikają raczej z konkretnych czynników.

3. Budowanie kompetencji wychowawczych i dydaktycznych

Psychoedukacja daje nauczycielom i rodzicom wiedzę na temat komunikacji, radzenia sobie z trudnymi zachowaniami i wspiera dzieci oraz młodzież podczas sytuacji stresowych.

4. Wzmacnianie zasobów rodziny i szkoły

Rodzina i szkoła są kluczowymi źródłami pomocy dla dziecka. Dostarczając wiedzy na temat radzenia sobie z kryzysami, budowania relacji opartych na zaufaniu oraz tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu psychicznemu, psychoedukacja pomaga wzmocnić te systemy.

5. Profilaktyka wypalenia zawodowego nauczycieli i nauczycielek

Wypalenie zawodowe może wystąpić w wyniku wielu sytuacji stresowych, które pojawiają się w pracy nauczyciela. Psychoedukacja zwiększa odporność psychiczną

i umiejętność zarządzania emocjami, dostarczając sposobów radzenia sobie ze stresem.

Kluczowe obszary zastosowania psychoedukacji:

- ◆ Rozpoznawanie i reagowanie na problemy emocjonalne dzieci,
- ◆ Tworzenie wspierającego środowiska,
- ◆ Budowanie umiejętności regulacji emocji,
- ◆ Profilaktyka i interwencja w sytuacjach kryzysowych.

Zakres tematyczny spotkań warsztatowych i ich częstotliwość

Spotkania psychoedukacyjne dla nauczycieli i nauczycielek oraz rodziców zostały zaprojektowane jako ważny element wspierania procesu edukacyjnego w środowiskach rodzinnych i szkolnych. Ich głównym celem było podniesienie poziomu wiedzy, rozwój umiejętności praktycznych oraz zwiększenie zaangażowania uczestników w radzenie sobie z wyzwaniami edukacyjnymi i wychowawczymi. Warsztaty te stanowiły odpowiedź na potrzeby rodziców i nauczycieli oraz nauczycielek w dzisiejszych warunkach edukacyjnych.

Program warsztatów obejmował zarówno teoretyczne wprowadzenie, jak i ćwiczenia praktyczne, co pozwoliło na połączenie zdobywania wiedzy z jej zastosowaniem w praktyce. Ważnym elementem każdego spotkania była aktywizacja uczestników przez rozmowy, wymianę doświadczeń oraz analizę indywidualnych przypadków i przykładów. Taka interaktywna forma prowadzenia zajęć umożliwiała dostosowanie treści do rzeczywistych potrzeb uczestników oraz opracowanie konkretnych rozwiązań, które mogły zostać wykorzystane w codziennej praktyce edukacyjnej i wychowawczej.

Bezpieczna i sprzyjająca dialogowi atmosfera warsztatów zachęcała zarówno nauczycieli i nauczycielki, jak i rodziców do aktywnego zaangażowania. Uczestnicy mieli okazję zdobywać wiedzę oraz wymieniać się doświadczeniami w interaktywnej przestrzeni, co wspierało budowanie kompetencji i wspólnoty opartej na współpracy.

Warsztaty dla nauczycieli i nauczycielek obejmowały trzy tematy (tabela 1).

Tabela 1. Zakres tematyczny spotkań psychoedukacyjnych dla nauczycieli i nauczycielek

Lp.	Temat spotkania	Czas trwania/forma
1	Zachowania trudne na terenie placówki oświatowej	90 min wstęp teoretyczny z ćwiczeniami
2	Praca z trudnym rodzicem. O efektywnych spotkaniach z rodzicami	90 min wstęp teoretyczny z ćwiczeniami
3	Nauczycielu zadбай o siebie: kompleksowy przewodnik po profilaktyce wypalenia zawodowego	90 min wstęp teoretyczny z ćwiczeniami

Każdy warsztat został przeprowadzony czterokrotnie, co łącznie dało 12 spotkań. Każdy trwał 90 minut i obejmował zarówno teoretyczne wprowadzenie, jak i ćwiczenia praktyczne. Warsztaty były prowadzone przez Katarzynę Szamburską-Lewandowską, a ich realizacja odbywała się online za pośrednictwem platformy ClickMeeting.

Terminy spotkań warsztatów dla nauczycieli i nauczycielek:

Zachowania trudne na terenie placówki oświatowej:

02.12.2024 (godz. 18.00–19.30); 02.12.2024 (godz. 19.45–21.15);

04.12.2024 (godz. 18.00–19.30); 11.12.2024 (godz. 18.00–19.30).

Praca z trudnym rodzicem. O efektywnych spotkaniach z rodzicami:

18.11.2024 (godz. 18.00–19.30); 21.11.2024 (godz. 18.00–19.30);

04.12.2024 (godz. 19.45–21.15); 11.12.2024 (godz. 18.00–19.30).

Nauczycielu zadbaj o siebie: kompleksowy przewodnik po profilaktyce

wypalenia zawodowego: 04.11.2024 (godz. 18.00–19.30);

07.11.2024 (godz. 18.00–19.30); 11.12.2024 (godz. 19.45–21.15);

13.12.2024 (godz. 16.00–17.30).

Liczba osób, która łącznie wzięła udział w warsztatach przeznaczonych dla nauczycieli i nauczycielek, to 255 osób.

Rodzice mogli wybrać spośród trzech tematów (tabela 2).

Tabela 2. Zakres tematyczny spotkań psychoedukacyjnych dla rodziców

Lp.	Temat spotkania	Czas trwania/forma
1	Nastolatek, adolescencja, czyli „zjeść ciastko i mieć ciastko” – komunikacja z nastolatkiem	90 min wstęp teoretyczny z ćwiczeniami
2	Uzależnienia behawioralne. Kluczowe strategie dla rodziców	90 min wstęp teoretyczny z ćwiczeniami
3	Kiedy „począkać aż przejdzie”, a kiedy wesprzeć i pomóc – przetrwalnik rodziny z dzieckiem w wieku szkolnym. Kryzysy w rozwoju: różnice między kryzysami normatywnymi a nienormatywnymi	90 min wstęp teoretyczny z ćwiczeniami

Każdy warsztat został przeprowadzony czterokrotnie, co łącznie dało 12 spotkań. Każdy trwał 90 minut i obejmował zarówno teoretyczne wprowadzenie, jak i ćwiczenia praktyczne. Warsztaty były prowadzone przez Katarzynę Szamburską-Lewandowską, a ich realizacja odbywała się online za pośrednictwem platformy ClickMeeting.

Warsztaty odbyły się w następujących terminach:

Nastolatek, adolescencja, czyli „zjeść ciastko i mieć ciastko” – komunikacja z nastolatkiem: 12.11.2024 (godz. 18.00–19.30); 14.11.2024 (godz. 18.00–19.30); 23.11.2024 (godz. 17.00–18.30); 23.11.2023 (godz. 19.00–20.30).

Uzależnienia behawioralne. Kluczowe strategie dla rodziców: 25.11.2024 (godz. 18.00–19.30); 25.11.2024 (godz. 19.45–21.15); 28.11.2024 (godz. 18.00–19.30); 30.11.2024 (godz. 18.00–19.30).

Kiedy „poczekać aż przejdzie”, a kiedy wesprzeć i pomóc – przetrwalnik rodziny z dzieckiem w wieku szkolnym. Kryzysy w rozwoju: różnice między kryzysami normatywnymi a nienormatywnymi: 12.12.2024 (godz. 18.00–19.30); 12.12.2024 (godz. 19.45–21.15); 13.12.2024 (godz. 18.00–19.30); 13.12.2024 (godz. 19.45–21.15).

Liczba osób, która łącznie wzięła udział w warsztatach psychoedukacyjnych przeznaczonych dla rodziców, to 194 osoby.

Liczba osób, która łącznie wzięła udział w warsztatach psychoedukacyjnych dla nauczycieli i nauczycielek oraz rodziców, to 449 osób.

Podsumowanie realizacji warsztatów:

Dane ilościowe

- ♦ Łączna liczba warsztatów: **24** (12 dla nauczycieli i nauczycielek, 12 dla rodziców).
- ♦ Łączna liczba uczestników: **449** (255 nauczycieli i nauczycielek, 194 rodziców).
- ♦ Liczba spotkań na każdy temat: **4**.
- ♦ Platforma: **ClickMeeting**.

W ramach realizowanego projektu „Szkoła dostępna dla wszystkich” zorganizowano warsztaty psychoedukacyjne skierowane do nauczycieli i nauczycielek, mające na celu wsparcie ich w pracy zawodowej. Poniżej zaprezentowano szczegółową charakterystykę osób biorących udział w warsztatach psychoedukacyjnych przeznaczonych dla nauczycieli i nauczycielek.

Charakterystyka uczestników warsztatów psychoedukacyjnych przeznaczonych dla nauczycieli i nauczycielek

Tabela 3 prezentuje liczbową charakterystykę uczestników warsztatów według nazwy szkolenia, liczby uczestników, ich obywatelstwa, płci oraz miejsca zatrudnienia.

Tabela 3. Liczba uczestników poszczególnych szkoleń dla nauczycieli i nauczycielek z podziałem na obywatelstwo, płeć i miejsce zatrudnienia

Lp.	Nazwa szkolenia	Liczba osób	Obywatelstwo	Płeć		Miejsce pracy			
		N	PL	K	M	Przed-szkole	Zespół szkolno- -przed- szkolny/ Szkola pod- stawowa	Szkola ponadpod- stawowa	MSCDN
1	Zachowania trudne na terenie placówki oświatowej	88	75	69	6	12	74	1	1
2	Praca z trudnym rodzicem. O efektywnych spotkaniach z rodzicami	92	92	89	3	14	76	1	1
3	Nauczycielu zadbaj o siebie: kompleksowy przewodnik po profilaktyce wypalenia zawodowego	75	75	74	1	14	58	2	1

Tabela 4 przedstawia listę nauczanych przedmiotów przez uczestników warsztatów psychoedukacyjnych. Wyniki pokazują, że najliczniejszą grupę stanowili nauczyciele i nauczycielki wychowania przedszkolnego oraz nauczania wczesnoszkolnego.

Tabela 4. Nauczane przedmioty przez nauczycieli i nauczycielki biorących/ biorące udział w warsztatach

Nauczany przedmiot	Zachowania trudne na terenie placówki oświatowej	Praca z trudnym rodzicem. 0 efektywnych spotkaniach z rodzicami	Nauczycielu zadbaj o siebie: kompleksowy przewodnik po profilaktyce wypalenia zawodowego
wychowanie przedszkolne	21	26	22
pedagogika (nauczanie wczesnoszkolne)	14	19	12
język polski	5	10	11
matematyka	5	5	3
fizyka	1	2	2
geografia	4	2	7
biologia	2	2	3
przyroda	3	2	5
historia	1	1	1

Nauczany przedmiot	Zachowania trudne na terenie placówki oświatowej	Praca z trudnym rodzicem. 0 efektywnych spotkaniach z rodzicami	Nauczycielu zadbaj o siebie: kompleksowy przewodnik po profilaktyce wypalenia zawodowego
informatyka	1	1	4
plastyka	2	4	7
muzyka	0	1	3
religia	1	2	2
etyka	0	0	1
wychowanie do życia w rodzinie	0	0	1
nauczyciel języka angielskiego	3	5	2
nauczyciel języka rosyjskiego	1	2	1
nauczyciel języka niemieckiego	2	2	1
nauczyciel języka francuskiego	1	0	0
wychowanie fizyczne	4	3	5

Nauczany przedmiot	Zachowania trudne na terenie placówki oświatowej	Praca z trudnym rodzicem. 0 efektywnych spotkaniach z rodzicami	Nauczycielu zadbaj o siebie: kompleksowy przewodnik po profilaktyce wypalenia zawodowego
przedmioty kształcenia zawodowego	2	1	1
doradztwo zawodowe	6	8	6

Tabela 5 przedstawia stanowiska pracy osób biorących udział w szkoleniach.

Dominującą grupę stanowili nauczyciele, pedagodzy oraz pedagodzy specjaliści.

Tabela 5. Stanowiska pracy nauczycieli i nauczycielek biorących udział w warsztatach psychoedukacyjnych

Stanowisko, na jakim jest zatrudniona osoba biorąca udział w szkoleniu	Zachowania trudne na terenie placówki oświatowej	Praca z trudnym rodzicem. 0 efektywnych spotkaniach z rodzicami	Nauczycielu zadbaj o siebie: kompleksowy przewodnik po profilaktyce wypalenia zawodowego
nauczyciel	26	33	32
pedagog	14	15	5
pedagog specjalny	16	20	17
psycholog	11	12	8

Stanowisko, na jakim jest zatrudniona osoba biorąca udział w szkoleniu	Zachowania trudne na terenie placówki oświatowej	Praca z trudnym rodzicem. 0 efektywnych spotkaniach z rodzicami	Nauczycielu zadbaj o siebie: kompleksowy przewodnik po profilaktyce wypalenia zawodowego
logopeda	4	4	3
terapeuta pedagogiczny	9	7	9
nauczyciel współorganizujący kształcenie	5	9	6
nauczyciel wychowania przedszkolnego	10	10	5
nauczyciel wychowania wczesnoszkolnego	6	11	7

Tabela 6 prezentuje dane dotyczące liczby uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji w przedszkolach/szkolach wśród uczestników warsztatów.

Tabela 6. Dane dotyczące liczby uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji w przedszkolach/szkolach uczestników warsztatów

Nazwa warsztatu	Liczba przedszkoli/szkół w których uczą się uczniowie i uczennice z Ukrainy	Liczba uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji (z innych krajów niż Ukraina), uczęszczających do przedszkoli/szkół w których pracuje uczestnik warsztatów	Liczba nauczycieli/nauczycielek (uczestników warsztatów), którzy uczą uczniów i uczennice z doświadczeniem migracji
Zachowania trudne na terenie placówki oświatowej	72	26	25
Praca z trudnym rodzicem. O efektywnych spotkaniach z rodzicami	72	34	27
Nauczycielu zadbaj o siebie: kompleksowy przewodnik po profilaktyce wypalenia zawodowego	56	23	24

Charakterystyka uczestników warsztatów psychoedukacyjnych przeznaczonych dla rodziców

Tabela 7 prezentuje liczbową charakterystykę uczestników warsztatów według nazwy szkolenia, liczby uczestników, ich obywatelstwa oraz płci.

Tabela 7. Liczba uczestników poszczególnych szkoleń dla rodziców z podziałem na obywatelstwo, płeć

Lp.	Nazwa warsztatu	Liczba osób	Obywatelstwo		Płeć	
		N	PL	UA	K	M
1	Nastolatek, adolescencja, czyli „zjeść ciastko i mieć ciastko” – komunikacja z nastolatkiem	64	63	1	62	2
2	Uzależnienia behawioralne. Kluczowe strategie dla rodziców	77	77	0	72	5
3	Kiedy „począkać, aż przejdzie”, a kiedy wesprzeć i pomóc – przetrwalnik rodziny z dzieckiem w wieku szkolnym. Kryzysy w rozwoju: różnice między kryzysami normatywnymi a nienormatywnymi	53	53	0	50	3

Podsumowanie

Realizacja warsztatów psychoedukacyjnych w ramach projektu „Szkoła dostępna dla wszystkich” była ważnym krokiem w kierunku wzmocnienia kompetencji nauczycieli i nauczycielek oraz rodziców. Program spotkań został doceniony za swoją praktyczność, uniwersalność, możliwość natychmiastowego zastosowania zdobytej wiedzy, wymianę doświadczeń. Efekty działań potwierdzają potrzebę kontynuacji takich inicjatyw w przyszłości.

Mocne strony warsztatów:

- ♦ **Podniesienie kompetencji uczestników:** Warsztaty umożliwiły nauczycielom i nauczycielkom oraz rodzicom zdobycie praktycznej wiedzy, umiejętności i kompetencji, które wspierają ich w codziennych wyzwaniach.
- ♦ **Zwiększenie świadomości zdrowia psychicznego:** Dzięki warsztatom uczestnicy lepiej rozumieją potrzeby emocjonalne dzieci i młodzieży oraz znaczenie ich wczesnego rozpoznawania.
- ♦ **Wzmocnienie współpracy rodziców i nauczycieli/nauczycielek:** Promowanie dialogu opartego na partnerstwie przyczyniło się do budowania spójnego środowiska wychowawczo-edukacyjnego.

Rekomendacje:

- ♦ Zwiększenie liczby warsztatów w przyszłości, aby dotrzeć do większej liczby uczestników.
- ♦ Rozszerzenie warsztatów o tematy związane z technologią i jej wpływem na zdrowie psychiczne dzieci.
- ♦ Wprowadzenie szkoleń stacjonarnych.

